TAKKEN

Medlemsblad for
Randers Filatelistklub

RANDERS FILATELISTKLUB
NR.2 * 2019

Sæson program

Julius Møller Therchilsen

Bølgelinjefrimærkets fader – en Randersdreng

Del 4

Klubbens bestyrelse

Dan Hougesen (Formand) Redaktør af Takken og hjemmesiden	☎ 20436090 ranfil@randersfilatelistklub.dk
Jannic Rasmussen (Næstformand) Cirkulationsleder, sekretær	☎ 86417770 jannicrasmussen@gmail.com
Michael Gillibrand Kasserer	☎ 60688182 kasserer@randersfilatelistklub.dk
Bent Varming (Auktionsleder) Vurdering af frimærker	☎ 28563975 vurdering@randersfilatelistklub.dk
Kim Nielsen (Bibliotekar) Tilmelding til Juleudstilling	☎ 86432165 ranfil@randersfilatelistklub.dk
John L. Olsson Bestyrelsesmedlem	☎ 51914524 ranfil@randersfilatelistklub.dk

---

Byttedage og udstillinger

15. september Kl. 10:00 til 15:00	**Byttedag i Grenaa** Kulturhuset Pavillonen Kærvej 11, Grenaa
28. september Kl. 09:30 til 17:30	**Postkortets Dag** AMU-centret, C.F.Tietgensvej 6, Kolding
5. oktober Kl. 10:00 til 17:00	**Byttedag Hjørring** Bingohallen Grønnevold 2 9800 Hjørring
20. oktober Kl. 10:00 til 16:00	**Samlermesse i Randers** Fritidscentret, Vestergade 15, Randers
10. november Kl. 10:00 til 16:00	**Frimærkemarked Skive** Spøttrup Hallen, Nørremarken 1, Spøttrup
7. december Kl. 10:00 til 15:00	**Julebyttedag i Horsens** Slotsskolen Fussingvej 6 8700 Horsens

Julius Møller Therchilsen Bølgelinjefrimærkets fader En Randersdreng del 4

af Bruno Nørdam, Randers Filatelistklub

Forskel i trykningen af dagligmærker i Sverige og Frankrig

Ved genoptryk af dagligfrimærkerne i Frankrig blev der i gummieringen diagonalt indpræget "POSTNORD". For bølgelinjefrimærkets vedkommende drejer det sig om 200 og 400 øre. Det er et spørgsmål, om disse mærker får deres eget nummer i AFA-kataloget, da det vil være svært at samle på frimærker, der er klæbet op på en konvolut eller et postkort. Limen vil forsvinde ved afvaskning og dermed også præget.Postnord har meddelt, at man i fremtiden vil anvende papir med Postnord-logo.

Præg i gummieringen

Forsøg på at erstatte bølgelinjefrimærket

I august 1945 udskrev Danmarks Frimærke Union en konkurrence blandt medlemmerne om at udfærdige et frimærke, der skulle erstatte bølgelinjefrimærket. Formanden, S. Graae Rasmussen, udtalte, at man havde set sig mætte på taltypen og at langt, langt den største del af filatelisterne ville gå ind for en ny type.

Tredjepræmien

Resultatet af konkurrencen blev offentliggjort i starten af 1946. Der indkom i alt 28 forslag. Førstepræmien gik til ingeniør Gunnar Ross fra Aabenraa Filatelistklub, andenpræmien til gravør Knud Andersen fra frimærkeklubben "Dana", København og tredjepræmien til ministerialbetjent Helge B. Lansøe fra frimærkeklubben "Franco", København. Det eneste kendte udkast er tredjepræmien.

Helge B. Lansøe må have tænkt sit, da postvæsenet den 11. juli samme år introducerede serien Lille Rigsvåben, designet af Johs. Oppenheuser.

Forslagene blev forelagt Generaldirektoratet, men bølgelinjetypen blev ikke erstattet i denne omgang.

I 1963 gjorde postvæsenet et alvorligt forsøg på at finde en afløser for bølgelinjefrimærket. Der blev udskrevet en landsdækkende konkurrence. Hele 700 forslag blev indsendt. Kendetegnende for de tre præmierede forslag er, at tallet er meget dominerende, måske ud fra en ide om, at det skulle være nemt at aflæse værdien.

Førstepræmie, udført af Henning Koppel fra Birkerød

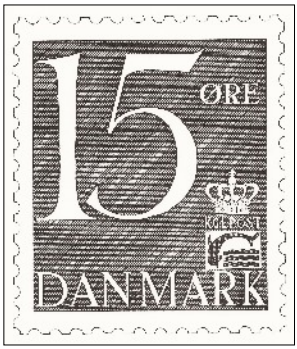

Anden- og tredjepræmie af Hugo Hermann, Fruens Bøge og Tage Rue, Hellerup

Et af Randers Filatelistklubs medlemmer deltog også i konkurrencen med to forslag. Det drejer sig om det mangeårige medlem Hans-Henrik Sørensen.

Efterhånden er der kommet flere udkast til offentlighedens kendskab. En af mine egne favoritter er følgende udkast, designet af J.B. Andersen.

Postvæsenet fandt ikke nogen af de indsendte udkast egnede til en ny dagligdagsserie med små værdier. Bølgelinjefrimærket overlevede endnu engang.

Et af de indsendte forslag fik dog en stor udbredelse, da det blev valgt til et Porto Paid mærke.

Et af Hans-Henrik Sørensens forslag

Udkast af J. B. Andersen

Udkast af Carl Henning Dalsgaard, som boede I U.S.A.

Ved årsskiftet 2019 afsluttedes en epoke, da bølgelinjefrimærket fra 1905 og Lille Rigsvåben fra 1946 udgik af Postnords frimærkeprogram.

Nyt dagligmærke

Afløseren for begge mærker er et design, der indeholder elementer fra bølgelinjefrimærket med bølgerne og hjerterne. Frimærket er designet af gravøren Bertil Skov Jørgensen.

Da Femø ville have egne frimærker

Femø i Smålandfarvandet mellem Sjælland og Lolland fik i 2008 nok af Danmarks stedmoderlige behandling. Øen, der har 140 fastboende, er kendt for sine kvindelejre og jazz-festivaler.

Først blev øens postnummer nedlagt, så blev postkontoret lukket, og nu skulle beboerne hente og betale alle pakker sendt som postopkrævning på nærmeste posthus, som ligger på fastlandet 22 kilometer væk.

Mærkat med frimærkedesign

Øboerne ønskede en form for hjemmestyre med egne frimærker, eget postnummer og egen valuta, Ø-uro.

Der blev designet et frimærke, og et mærkat, hvor bølgerne fra bølgelinjefrimærket er anvendt.

Bølgelinjefrimærkets design anvendt som bomærke for en frimærkeklub

Da Odense Filatelistklub blev stiftet i 1916 valgte man et bomærke, der var

inspireret af bølgelinjefrimærkets de-sign. Designet blev ændret i 1937 og igen i 1966, hvor der også blev fremstillet en fireblok med bomærker

Odense Flatelistklubs bomærke på blok

Odense Frimærkeklubs bomærke fra 1916

Odense Flatelistklubs bomærke fra 1937, 1966

Frimærkeudstillinger og mækedage

Den første klub, der anvendte designet var Danmarks ældste frimærkeklub Kjøbenhavns Philatelist Klub, da den afholdt en udstilling i 1907. Som bomærke brugte man bølgelinje 4 øre blå i en cirkelform.

Postkort fra Aarhus 1921

Postkort fra K.P.K. 1907

Fireblok fra Aarhus 1917

I 1917 udgav Aarhus Frimærkeklub en fireblok. Da klubben afholdt en udstilling i 1921 udgav man et postkort. Postkortet blev overtrykt og anvendt til en udstilling i 1932.

Det første kendte overtryk blev foretaget af Odense Filatelistklub i1926 til en sammenkomst i klubben, hvor det overtrykte frimærke var adgangsbilletten.

Overtryk fra Odense Filatelistklub 1926

A.F.K.'s første overtryk

A.F.K. 11 år 1937

En tradition blev indført i 1927, da Arbejdernes Frimærkeklub i København i anledning af årsdagen for stiftelsen lod frimærker overtrykke, i begyndelsen postfriske, men senere også stemplede.

11 års festen blev markeret med et sidetryk til 1-øres bølgelinje med teksten "A.F.K. / 1937 / + 10 /AAR".

Nyborg Filatelistklub udsendte ligeledes i 1937 et propagandamærke, hvor et korsbånd med bølgelinjefrimærket blev anvendt.

Fra 1937 stammer også det officielle overtryk med K.P.K., De tolv Danmark-samleres 5 års jubilæum, sidestemplet fra Jydsk Filatelistisk Forening, Skive, Korsør Filatelistklub, Herning Filatelistklub og Nakskov Filatelistklub.

Overtryk fra 1937

Overtryk fra 1937

I 1938 lavede Amager Frimærkeklub en miniblok fra korsbåndet med 5-øres bølgelinje.

Det begyndte at tage overhånd med overtrykkene. Nordre Birks Frimærke Forening havde denne kommentar.

Samme år bragte overtryk fra Villabyernes Frimærkeklub, A.F.K., Sundby Amatør Frimærke Klub, det officielle D.F.U. frimærke, Odense Filatelistklub og Holstebro Filatelistklub.

1938 Nordre Birk retvendt overtryk

AFK 1938

Amager 1938

Villavyerne 1938

Sundby 1938

1938 Odense Filatelistklub overtryk 4

Holstebro 1938

Slagelse frimærke

1939 bød på tiltryk fra Sundby Amatør Frimærke Klub.

Da Aalholm Frimærkeforening i august 1940 udgav overtrykte frimærker til en pris af 1 krone, rejste der sig en del protester, Generaldirektoratet indledte endog en politiundersøgelse.

Tiltryk fra 1939

Aalholm Frimærkeforening

1940 Odense eventyrmærke prøve 5

Odense Filatelistklub fremstillede i 1940 de såkaldte eventyrmærker (se forrige side). De var trykt på korsbånd af bogtrykker Poul Søndergaard fra Odense. Klubben fik lov til at afsende forsendelser med eventyrmærkerne fra selve udstillingen.

1941 AFK 15 år 2 øre

1956 DFU særfrimærke

1957 Nykøbing F overtryk

I november udsendte postvæsenet nye retningslinjer, der satte en stopper for overtryk og tiltryk. Det afholdt ikke A.F.K. fra at fortsætte traditionen med at markere stiftelsesdagen i 1941, 1942 og 1943. Stort set blev forbuddet mod overtryk og tiltryk overholdt, men der findes eksempler på overtrædelse af forbuddet.

Selv Danmarks Filatelist-Union førte an i 1956, da man fejrede sit 25 års jubilæum. Året efter kunne Nykøbing Falster Filatelistklub fejre sit 25 års jubilæum med at overtrykke 12 øre bølgelinje.

Bomærke for Gentofte Frimærkeklubs udstilling

Mærkat for "DAFILU

Nordfalster Frimærkeklub

Gentofte Frimærkeklub anvendte bølgelinjedesignet som bomærke, da klubben fejrede sit 25 års jubilæum i 1962.

Til udstillingen "DALFILO" i Ringsted i 1965 fremstilledes et mærkat.

I 1967 overtrykte Nordfalsters Frimærkeklub 25 øre bølgelinje i anledning af klubbens 25 års fødselsdag.

Gentofte Frimærkeklub anvendte igen bølgelinjedesignet som bomærke, da klubben fejrede sit 30 års jubilæum i 1967.

1967 Gentofte katalog

Vanløse Frimærkeklub 1967

Taastrup 45 år

I 1997 fejrede Vanløse Frimærkeklub sit 30 års jubilæum, hvor man anvendte bølgelinjedesignet som bomærke, både som mærkat og som her på postkort.

Da Arbejdernes Frimærkeklub i København i 1986 kunne fejre sit 60 års jubilæum, markere-de man det med at overtrykke bølgelinjefrimær-ker.

Arbejdernes Frimærke Klub 1986

Holstebro Filatelistklub 1988

Taastrup og Omegns Frimærkeklub anvendte bølgelinjefrimærkets design som bomærke for udstillingen i anledning af klubbens 45 års jubilæum i 1988.

Samme år fejrede Holstebro Filatelistklub sit 55 års jubilæum ved at genoptrykke miniarket fra 1938 som sorttryk.

Frimærkeklubben ”Damsø” udgav i 1991 i anledning af klubbens 50 års jubilæum et frimærkehæfte, hvor tre ud af 10 frimærker er overtrykt med udstillingens bomærke, og et helark, hvor 30 mærker er overtrykt. Peter Sundgaard gav på vegne af Postens Frimærkecenter tilladelse til at lade 5 øres frimærkerne overtrykke.

Damsø 1991 frimærkehæfte

FFF's Lånekasse

Det senest kendte overtryk er lavet til Frederiksberg Frimærke Forenings Lånekasses 60 års jubilæum i 1997.

Frimærkehandleres anvendelse af designet

Robert Bechsgaard lod overtrykke 2 øre bølgelinje rød med reklametekster.

Verner Eriksen fra Odense fejrede sit firmas 10 års jubilæum ved at overtrykke 2 øre rød, 4 øre blå og 5 øre grøn med "V E / ODENSE / 1928-1938".

Robert Bechsgaard

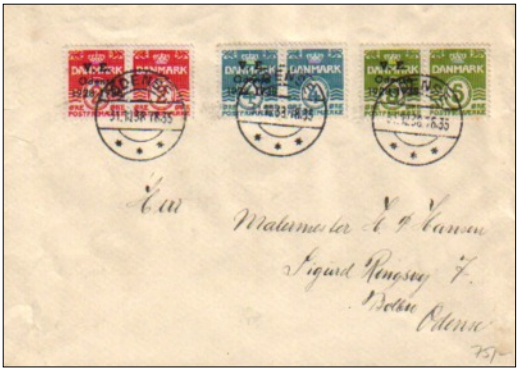

Verner Eriksen overtryk

Han sendte også nytårshilsen med tiltryk til korsbånd 4 øre blå: "Glædeligt / Nytaar! / V. Eriksen / Frimærke- / handelen / Staalstræde".

Designet brugt som reklame

Da Sæby afholdt en amtsudstilling i 1916 fremstilledes et mærkat med de tre bølgelinjer fra designet. De tre bølger er også kendt fra den kongelige porcelænsfabriks produktioner, så inspirationen kunne komme derfra. Imod taler, at bølgerne er gengivet på begge sider af Sæbys byvåben, jomfru Maria med Jesusbarnet.

Amtsudstillingen i Sæby

Rundetårn

Stripperkongen

I en serie med turistreklame for Københavns smukke tårne brugte man en indramning i stil med bølgelinjefrimærket.

Stripperkongen Preben Jørgensen, der som filatelist er kendt som samler af reklamefrimærker, lod 5 øre orange overtrykke med sit firmanavn "Scandinavian Beauty Center".

Silkeborg Maskinfabrik, der producerede maskiner til mejerier, fik trykt deres bomærke i randen af bølgelinjefrimærker.

Silkeborg Maskinfabrik

Bølgelinjefrimærket som kunsthåndværk

Frimærketegneren Keith Bassford, der har designet både engelske og danske frimærker, fik af postvæsenet lov til at lave brevpapir med bølgelinjefrimærkets design.

Bassfords design

Tekstilformgiveren Lise Bønæs, der har bidraget med oplysninger om Julius Therchilsen, brugte bølgelinjefrimærket som motiv til sine puder. Hun fik tilladelse af Thechilsens arvinger til at udføre puderne i de originale farver.

Puderne, der blev udstillet på Vejen Kunstmuseum, findes i værdierne 1, 2, 3, 4 og 5 øre

Lise Bønæs puder

Kilder:

Egen samling

Dansk Filatelistisk Tidsskrift nr. 6 august 1945

Dansk Filatelistisk Tidsskrift nr. 8 oktober 1945

Dansk Filatelistisk Tidsskrift nr. 2 1946

Dansk Filatelistisk Tidsskrift nr. 4 april 1963

Program for efterårssæsonen 2019

Tirsdag d. 27. august
Almindeligt klubmøde
Auktion: Medlemmer og klub

Tirsdag d. 10. September
Foredrag af Søren Chr. Jensen om sit 1-ramme eksponat om Tut-Ankh-Amon
Auktion: Medlemmer og klub

Tirsdag d. 24. september
Almindeligt klubmøde
Auktion: Medlemmer og klub

Tirsdag d. 8. oktober
Almindeligt klubmøde
Auktion: Kun klubbens materiale

Søndag d. 20. oktober
Samlermesse i Fritidscentret Randers 10:00 til 16:00

Tirsdag d. 22. oktober
Almindeligt klubmøde samt indlæg fra medlemmer om en frimærkehistorie
Auktion: Medlemmer og klub

Tirsdag d. 5. November
5 salgsborde stilles til rådighed for medlemmerne (først til mølle)
Der ingen auktion på dette møde

Tirsdag d. 12. november
Stiftelsesfest hos Anne Marie fra kl 19:00
Auktion: Kun klubbens materiale

Tirsdag d. 19. november
Bestyrelsen arbejder på at finde en foredragsholder til dette møde
Auktion: Medlemmer og klub

Tirsdag d. 3. December
Årets juleafslutning med banko, knas og spas

Tirsdag d. 17. december
Almindeligt klubmøde med en lille julequiz
Auktion: Medlemmer og klub

Første mødedag i 2020 er tirsdag den 14. januar.

Vidste du det?

På verdens første frimærke det engelske One Penny Black var landenavnet ikke angivet, da det kun var til in-denrigs brug. På engelske frimærker angives landenavnet stadig ikke; i stedet vises altid en lille silhouet af den regerende monark. Det er kun England, der har lov til ikke at angive land. Denne ret har englænderne opnået som en anerken-delse af, at de var de første til at indføre frimærket. Den blev stadfæstet ved stiftelsen af Verdenspostforeningen (Union Postale Universielle) i 1874.

Hvid Grafisk er autoriseret Mandela Bangle forhandler
samt eneste producent i Danmark af
Nelson Mandela Limited Edition Posters.

HVIDGRAFISK
GrafiskGarage

- Grafisk sparring
- Layout og rentegning
- Grafisk produktion
- Digital print
- Offset- og rotationstryk
- Online design og produktion